

Alınganlık ve Küsme

أَمَّا الْمُؤْمِنُونَ اخْوَةٌ فَاصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

Müminler sadece kardeşirler. O halde ihtilaf eden kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah’a karşı gelmekten sakının ki O’nun merhametine nail olasınız. (Hucurat,10)

«أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلٍ مِنْ دَرَجَةِ الصَّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ»، قَالُوا: بَلَى،
قَالَ: «صَلَّاحَ ذَاتِ الْبَيْنِ، فَإِنَّ فِسَادَ ذَاتِ الْبَيْنِ هِيَ الْحَالَةُ»

Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem); “Size oruç, namaz ve sadakanın derecesinden daha üstün olan şeyi haber vereyim mi? **İnsanların arasını düzeltmek.** Çünkü insanların arasının bozukluğu ve fesat (dinî, insanî, içtimai rabıtaları) mahvedicidir.” (Tirmizî, kıyâmet 56; Ebû Dâvûd, edeb 50.)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, “**Alınganlık ve Küsme**” hakkında olacaktır.

Kırgınlık, araya mesafe koyma, tavır alma, kalben, ruhen ve hissen irtibatını kesme, alakadar olması gerektiği yerde alakadar olmama hâli olan **küskünlük, çoğu zaman daha başka olumsuz davranışları da beraberinde getirir.** Arkadaşına küsen biri, sadece küs durmakla kalmaz, bu ruh hâli içinde zamanla o arkadaşı hakkında verip **veriştirmeye başlar.** Bu durum bazen gıybete, iftiraya kadar gider. Küs durduğu insanın ayağının kaymasından, kapaklanıp düşmesinden memnun olur. İş bazen öyle vahim bir hâl alır ki insan bütün bu olumsuzlukları irtikâp ederken nefsinin avukatlığını yüklenip kendisini haklı görme ve gösterme yoluna girer de nasıl azim bir hata ve günah içinde bulunduğunun farkında olmaz. Oysaki bütün bunlar Allah

nezdinde çok mahzurlu ve ahiret hayatı adına insanın kayıp gitmesine sebep olacak fiillerdir.

Bu mevzuda Resûl-i Ekrem Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ikaz ve tavsiyeleri çok önemlidir. Bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar: **“Kardeşine üç günden fazla küs durması Müslümana helal değildir.”** (*Buhârî, edeb 57, 62*) Demek ki bir mü'min, ne olursa olsun küslüğünü, dargınlığını en fazla üç gün devam ettirebilir. Bu arada hemen şunu ifade edelim ki eğer dargınlık meşru bir esas ve sebebe dayanmıyorsa , **üç gün bile küs durmak helal olmaz.**

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem); **küskünlük durumunu en fazla üç gün diyerek sınırlamıştır.** Zira bu süre içinde köpüren hissiyatımız yatışacak, kırgınlığımız zayıflayacak ve sakin bir ruh hâli içinde, küstüğümüz kişinin haklarını yeniden mülahazaya alacağız. Bunun neticesinde kardeşlik duygu ve düşüncesi ruhumuzda bir kere daha canlanacak, açılan mesafe kapanacak ve o kardeşimizle yeniden sarmaş dolaş olacağız.

Hakiki manada küsme ayıplanan bir hâl olsa da **mecazi manada küsme** yer yer başvurulabilecek stratejik bir yol ve hamledir. Mesela bir insanın, evladının yaptığı bir hataya karşı “Senden böyle bir şey beklemiyordum.” diyerek geçici bir süre tavır alması mecazi bir küsmedir. Asr-ı Saadet'te yaşanan **îlâ hâdisesine** de bu nazarla bakabiliriz.

Ancak **anne-baba mecazi küsmeden istisna edilmelidir.** Zira Cenab-ı Hak onlar hakkında şöyle buyurmaktadır: “Şayet

ana-babandan biri veya her ikisi birden ihtiyarlık vakitlerinde senin yanında bulunurlarsa sakın onlara ‘öff’ bile deme ve (hele asla) onları azarlama; onlara hep gönül alıcı sözler söyle!” (İsrâ, 23) Dolayısıyla anne-baba ve büyüklerimize karşı **küsmenin mecazisi bile olamaz**. İnsan onlara karşı kesinlikle gönül koymamalı, kırgınlığa sebebiyet verecek çok ciddi hususlar olsa bile yine de onlara karşı kırılmamalı, kendisi çok rencide edilse dahi katiyen onları rencide etmemelidir.

Etrafımızdaki insanlar bazen bizi küstürecek davranışlar ortaya koyabilirler. Ama bu tür durumlarda bile Allah’a ve ahirete iman gereği; kendimize, kendi hissiyatımıza rağmen, küsmeme istikametinde bir ceht ve gayret içinde olmalıyız. **Küsülebilecek bir yerde küsmemek insana ibadet sevabı kazandırır**. Bütün bunları birer imtihan olarak görüp onlara karşı dişimizi sıkıp sabretmesini bilmeliyiz. Bize küsseler de biz küsmemeli, incitseler de incitmemeliyiz. Bu faziletli davranış bir yerde şöyle ifade ediliyor:

Âşık der, inci tenden.

İncinme, incitenden.

Kemalde noksan imiş.

İncinen, incitenden!..” (Alvarlı Efe)

Zira bizi kırıp incittiklerinde onlara karşı aynıyla mukabelede bulunmayıp gönül enginliğiyle hareket etmek suretiyle, kalkıp bir yolunu bularak o insanlara sarılabilişsek **din, insanlık ve kardeşlik adına** çok önemli bir fedakârlık yapmış, çok önemli bir fazileti yerine getirmiş oluruz.

Kıymetli Müminler!

Hepimiz, mensup olduğumuz toplumun menfaat ve iyiliği adına, farklı kulvarlarda olsa da, netice itibarıyla aynı hedefe doğru koşabiliriz. Bu koşuda rekabet hissinden gelen **“Falanları geçelim.”** mülahazasının olmaması gerekir. Belki cereyan eden bu yarış, **“Bu güzelliklerden ben de geri kalmayayım, en azından ben de koşturan şu insanlar kadar bir performans sergileyeyim”** mülahazasına bağlı olmalıdır. Böyle düşününce; sürtüşme, kırılma, küsme de olmayacaktır.

Her ne kadar küsme çok çirkin, bir fiil ise de kendini ilme, insanlığa adanmış fedakâr ruhlar arasında da bazen vuku bulabilir. Bundan dolayı topluma ve hayata dair değişik branşlarda dargınlık ve küskünlükleri gidermeye matuf ekipler oluşturulmasında ciddi yarar vardır. Zira, vifak ve ittifak, yani insanların anlaşıp uzlaşmaları tevfik-i ilâhînin (Allah’ın muvaffak kılmasının) en önemli bir vesilesidir. *(Yirminci Lem’a, Birinci Nokta)*

Bunu teyit eden bir âyet-i kerimede şöyle buyruluyor:

يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ “Allah’ın eli onların ellerinin üzerindedir.”

(Fetih, 10) Yani Allah’ın himayesi, inayeti, lütfu, ihsanı onların üzerindedir. Resûl-i Ekrem Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu âyet-i kerimeyle alâkalı buyuruyor ki:

يَدُ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ “Allah’ın eli cemaatle beraberdir.” (Tirmizî, fiten

7) Bir başka hadis-i şerifte ise Hazreti Ruh-u Seyyidi’l-Enâm (aleyhi elfü elfi salâtin ve selâm) şöyle buyuruyor:

“Her kim cennetin göbeğine otağını kurmak isterse toplumdan ayrılmasın.” (Ahmed İbn Hanbel, el-Müsned 1/26)

Evet, küskünlük, dargınlık, hazımsızlık ve çekememezlikten veya bazı şeyleri içine sindiremediğinden dolayı ihtilâf ve iftiraklara **düşen, aynı zamanda Allah’ın inayetinden de cüda düşmüş demektir.** Bütün bunların hepsini birden mütalâaya alacak olursak kırgınlık, dargınlık ve küsmelerin ne kadar büyük bir felaket olduğu; insanları barıştırma ve uzlaştırmanın ise o ölçüde büyük sevaplı bir iş olduğu anlaşılır. Mesele çok önemli olduğundan geniş düşünüp bu iş için ekipler oluşturulması gerekir. Arabuluculuk diyebileceğimiz böyle güzel bir vazifeyi mahallede, köyde, şehirde yapabileceğimiz gibi meseleyi daha geniş daireye taşıyarak ülke çapında da yerine getirebiliriz.

Bu konuda tecrübe sahibi, muhataplarının karakterlerini doğru okuyabilecek ölçüde insan psikolojisine vâkıf; mantık, muhakeme ve ifade kabiliyetleri güçlü insanlardan heyetler oluşturup, **küskünlük ve dargınlığın pençesinde bulunan insanlara yardımcı olunmalıdır.** Bu sebeple herkese hitap eden dinimizin evrensel prensip ve dinamikleri kullanılarak aradaki küskünlükler giderilebilir, kırgınlıklar telafi edilebilir ve yeniden **insanların birbiriyle kucaklaşmaları** sağlanabilir.

Rabbim bizleri, bu hususta da istihdam buyursun.

Not: Bu Hutbe “Derin Müslümanlık” kitabından derlenmiştir.